

Digitale schandpaal

Sinds 2002 nagelt het UWV op last van de overheid werkgevers aan de (digitale) schandpaal die zich bezondigen aan een te hoge instroom van (ex-) werknemers in de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Door publicatie op de website van het UWV van de instroomcijfers in voorheen de WAO en inmiddels de WIA denkt de regering een bijdrage te leveren aan het beperken van het beroep op deze regelingen. Officieel heette dat in de Memorie van Toelichting 'de motiverende preventieve werking die van openbaarmaking van WAO-gegevens op werkgeversniveau uit kan gaan naar werkgevers(-) en werknemers(organisaties)'. De wet kwam op verzoek van de vakbonden die wel eens wilden weten waar de bedrijven zaten die verantwoordelijk waren voor de hoge WAO-instroom, zodat zij hen eens flink de oren zouden kunnen wassen. Ik heb mij steeds mateloos gestoord aan deze methode van 'naming and shaming' die mij net iets te veel aan de middeleeuwse schandpaal doet denken. Nooit heeft iemand vastgesteld of ter zake van de toekenning van een WAO- of WIA-uitkering enig verwijt gemaakt kon worden, maar desalniettemin vond de overheid het bezwaar om de instroomcijfers te publiceren alsof je daarvan zou kunnen afleiden welke werkgevers je de te hoge WAO-instroom kon verwijten. Doordat alleen de instroomcijfers te publiceren van werkgevers met meer dan 250 werknemers zou de wet van de grote getallen er voor zorgen dat de factor toeval (of beter: pech) geëlimineerd zou worden, was de gedachte. De eerste publicatie in 2002 toonde al aan dat de instroomcijfers een ondeugdelijk middel zijn om de werkgevers aan te wijzen die in aanmerking kwamen voor een vakbondsoorwassing. De hoogste instroomcijfers zaten bij werkgevers die uit ideële motieven kansarme werknemers in dienst nemen om ze een kans te geven op de arbeidsmarkt. De evident hogere kans dat deze werknemers later in de WAO terecht kwamen, bekochten deze werkgevers met een weinig eervolle vermelding op de lijst met instroomcijfers. Over 2005 en 2006 zijn geen instroomcijfers gepubliceerd. De geleidelijke overgang van de WAO naar de WIA maakte kennelijk in de ogen van de wetgever dat noch de instroom in de WAO noch de instroom in de WIA een reëel beeld zou geven van de werkgevers welke wel en niet in aanmerking kwamen voor een bestraffende benadering door de vakbonden. Maar over 2007 was dat bezwaar in de ogen van de regering kennelijk verdwenen en kwamen de werkgevers weer in aanmerking voor het warme bad van de 'prikkelende en preventieve

werking' die geacht wordt uit te gaan van publicatie van de instroomcijfers. Op 30 september jl. (daarmee overigens drie maanden te laat) publiceerde het UWV op de website de instroomcijfers over 2007. Alleen de instroom in de WGA is vermeld (dus exclusief werknemers die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn) en dan nog exclusief de instroom vanuit werkloosheid. De publicatie van de cijfers over de WGA-instroom zegt echter nog minder dan die van de cijfers over de WAO-instroom destijds. De groep werknemers die in aanmerking komt voor de uitkeringen die de publicatie beïnvloeden is veel kleiner geworden. In vergelijking tot de WAO zijn alle werknemers die 15% tot 35% arbeidsongeschikt zijn (immers wel verzekerd voor de WAO en niet voor de WIA) en de werknemers die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn weggevallen. Wat dit betekent voor de representativiteit van de cijfers, blijkt uit het volgende voorbeeld uit mijn praktijk. Een cliënt met ongeveer 2.000 werknemers (toch acht maal meer dan de voor publicatie geldende grens van minimaal 250 werknemers) had in 2007 volgens het UWV een instroom in de WGA van drie werknemers. Dat leidde tot een instroom van 0,155% hetgeen op de internetsite van het UWV werd afgerond tot 0,2%. Aan één van die werknemers had, naar inmiddels na bezwaar van de werkgever was komen vast te staan, echter een IVA-uitkering moeten worden toegekend, overigens een veel voorkomend euvel bij de toekenning van uitkeringen door het UWV. Daarmee was slechts sprake van een instroom van 0,103%. Op de website van het UWV zou dat zijn afgerond naar 0,1%. Het één was boven het sectorgemiddelde van 0,13% en het ander er onder zodat mijn cliënt nu met angst en beven af zit te wachten op de oorwassing die de vakbonden voor hem in petto hebben. Een troostende gedachte kan daarbij zijn dat ook hier toch de bijbelse gedachte zal moeten gelden dat alleen degene die zonder zonder is de eerste steen mag werpen. Als dat zo is, mag FNV Bondgenoten met 0,1% bij een sectorgemiddelde van 0,12% wellicht nog eens langskomen, maar ABVAKABO FNV met 0,2% niet en FNV Bouw met 0,3% al helemaal niet. Het ministerie van Sociale Zaken en de Tweede Kamer mogen zichzelf daarentegen met 0,0% instroom dit jaar trots op de borst kloppen. En het UWV, dat de cijfers publiceert? Daarvan is alleen 'UWV Heerlen uitkeringen' in de lijst terug te vinden. Met 0,0%, dat dan weer wel. ■

Mr. J.P.M. van Zijl, advocaat in Tilburg